Piet H. de Jong nd.nl/binnenland beeld novum / Robert Hoetink

Op 18 maart zijn er provinciale verkiezingen. Elke provincie kent zijn eigen sores. Welk onderwerp zorgt voor felle debatten? Vandaag: energie in Fryslân.

▸ Oppervlakte: 5.748,74 vierkante kilometer. Een fors deel daarvan is water: de Waddenzee en de meren.
▸ Aantal inwoners: bijna 650.000. Een derde is protestants, zes procent katholiek, twee procent moslim.
▸ Nationale parken: Schiermonnikoog, De Alde Feanen, Lauwersmeer (met Groningen) en het Drents-Friese Wold.

Creatieve Friezen maken provincie duurzaam

▸ Leeuwarden

De Staten van Fryslân hebben zichzelf gedwongen creatief te zijn om te komen tot een energievoorziening die, halverwege deze eeuw, geheel fossielvrij is. Op initiatief van de ChristenUnie werd die ambitieuze doelstelling unaniem aanvaard.
Anja Haga, lijsttrekker van de ChristenUnie, vertelt dat zo'n langetermijnvisie nodig is om tot concrete daden te komen. 'Het tempo moet omhoog om duurzame energie binnen bereik te krijgen', stelt Haga.
Haar partij wil de komende periode druk op de ketel houden. Ze wil zich sterk maken om daken van boerderijen in de hele provincie asbestvrij te maken en daar zonnepanelen op te zetten. 'Dan maak je een grote klap. Het probleem is dat de landelijke subsidieregeling voor de boeren te onaantrekkelijk is. Er wordt amper gebruik van gemaakt. Van het beschikbare budget is nog maar vijftien procent benut. Wij willen dat die regeling gunstiger wordt.'
GroenLinks-lijsttrekker Retze van der Honing heeft ook een concreet voorstel, dat door de Staten is overgenomen. Op de daken van vijftigduizend huurwoningen moeten zonnepanelen komen. Het Statenlid somt een reeks voordelen van zijn milieuplan op. 'Je wekt je eigen energie op, je brengt de techniek bij de mensen thuis en de energierekening gaat omlaag.'
De GroenLinkser benadrukt het belang van draagvlak voor het dichterbij brengen van de doelstelling van duurzame energie. Een gunstig neveneffect van de zonnepanelen op huurhuizen is de banenmotor. Van der Honing schat dat met het plaatsen van deze panelen op huurhuizen pakweg vierduizend banen gemoeid zijn. Hij roept de woningbouwcorporaties op hun aarzeling te laten varen en 'tot actie over te gaan'.

Het CDA in Fryslân wil met een mix van maatregelen werken aan duurzame energie. Johan Tjalsma, fractievoorzitter, noemt de 'lijnopstelling van windmolens' op de Afsluitdijk. Zijn fractie wil van die lange verbinding tussen Fryslân en Noord-Holland een 'energiedijk' maken. Behalve windenergie steunt het CDA de plannen om met getijdenstroom energie op te wekken, de 'blauwe energie'.
Tjalsma wil verder 'lokale projecten om zonne-energie op te wekken faciliteren'. 'Het moet wel uitkunnen', voegt hij toe. Volgens de CDA'er kan dat omdat de panelen inmiddels een goede kostprijs hebben en de 'markt open en volwassen is geworden'.

Elfstedentocht door innovatie techniek?

Het was geen stunt van het CDA in het verkiezingsprogramma om maatregelen voor te stellen die een Elfstedentocht sneller mogelijk moeten maken. CDA'er Tjalsma spreekt van een serieus plan om met 'innovatieve technologie' ervoor te zorgen dat daar waar de ijsvloer zwak is, te werken aan snellere ijsgroei. De TU Eindhoven heeft een plan ontwikkeld om met houtvezels de dikte van het natuurijs te bevorderen.